SKRIVELSE

Statlig medfinansiering av rektorsutbildning för skolledare inom kulturskola och folkhögskola

Framställan till regeringen

Daterad 2026-08-19

KULTURSKOLERÅDET

2026

FRAMSTÄLLAN TILL REGERINGEN

Statlig medfinansiering av rektorsutbildning för skolledare inom kulturskola och folkhögskola

Förslag till långsiktig modell som stärker tillgänglighet, likvärdighet och ledarskap

Till: Regeringen genom Kulturdepartementet och Utbildningsdepartementet
Från: Sveriges Kulturskoleråd, RIO, OFI och Karlstads universitet
Datum: 19 augusti 2026

Hemställan

Vi föreslår att regeringen ger berörd myndighet i uppdrag att ta fram en långsiktig modell för statlig medfinansiering av rektorsutbildning för skolledare inom kulturskola och folkhögskola.

Medfinansieringen bör utformas som ett statligt stöd till utbildningsavgiften, medan huvudmannen även fortsättningsvis ansvarar för internat, kurslitteratur, resor och deltagarens arbetstid.

Syftet är att säkerställa att kvalificerad ledarskapsutbildning är tillgänglig oberoende av huvudmannens ekonomiska förutsättningar och därigenom stärka genomförandet av nationella kultur-, utbildnings- och folkbildningspolitiska mål.

En etablerad nationell utbildning

Karlstads universitet anordnar sedan 2016 en nationell rektorsutbildning för verksamma skolledare inom folkhögskolor och kulturskolor. Utbildningen anordnas på uppdrag av Offentligägda folkhögskolors intresseorganisation (OFI), Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) och Sveriges Kulturskoleråd, som tillsammans utgör utbildningens nationella beställargrupp.

Utbildningen syftar till att stärka skolledares förmåga att leda verksamhetsutveckling, systematiskt kvalitetsarbete och förändringsprocesser i relation till nationella mål och respektive verksamhets uppdrag.

Utbildningen omfattar 30 högskolepoäng och består av tre kurser: Utbildningsledarskap, Verksamhetsutveckling samt Folkhögskolans/Kulturskolans ideologiska traditioner, legala villkor och strukturella förutsättningar. Genom kombinationen av akademisk fördjupning, verksamhetsnära utvecklingsarbete och erfarenhetsutbyte stärker utbildningen skolledarnas förutsättningar att utveckla sina verksamheter.

Karlstads universitet har sedan 2009 anordnat det statliga Rektorsprogrammet. Den erfarenheten utgör en viktig grund för genomförandet och den fortsatta utvecklingen av rektorsutbildningen för skolledare inom folkhögskola och kulturskola.

Omfattning och efterfrågan

Nyckeltal	Tillgängligt underlag
Utbildningsomgångar sedan 2016	6
Deltagare totalt	226
Deltagare från folkhögskola	139
Deltagare från kulturskola	87
Normalt antal sökande per omgång	cirka 45–50
Dokumenterade fall där deltagande inte godkänts av chef/huvudman	minst 17

Källa: sammanställning från Karlstads universitet. Uppgifterna om nekade deltaganden är inte heltäckande; för äldre omgångar saknas fullständig dokumentation.

Därutöver har Karlstads universitet under flera år mött skolledare som uppgett att de velat delta men inte fått kostnaden godkänd av sin huvudman. Underlaget visar därför både ett stabilt söktryck och att den ekonomiska tröskeln sannolikt är större än vad de dokumenterade fallen ensamma visar.

Ekonomiska hinder för deltagande

För utbildningsomgången 2025–2027 är utbildningsavgiften 78 000 kronor exklusive moms per deltagare. Därutöver tillkommer internatkostnader om 58 815 kronor exklusive moms samt kurslitteratur, resor och arbetstid. De kända direkta kostnaderna uppgår därmed till minst 136 815 kronor exklusive moms per deltagare.

Även om staten genom ett riktat stöd medfinansierar utbildningsavgiften kvarstår ett betydande ekonomiskt och organisatoriskt åtagande för huvudmannen genom kostnader för internat, kurslitteratur, resor och deltagarens arbetstid. En ansvarsfördelning motsvarande den för det statliga Rektorsprogrammet skulle därför sänka den avgörande ekonomiska tröskeln utan att undanröja huvudmannens ansvar för deltagandet.

Förslag till utformning

- Staten lämnar stöd till utbildningsavgiften inom en modell med tydliga kvalitets- och behörighetskrav.
- Huvudmannen ansvarar, i likhet med det statliga Rektorsprogrammet, för internat, kurslitteratur, resor och deltagarens arbetstid.
- Modellen tar hänsyn till både kulturskolans och folkhögskolans skilda huvudmannastrukturer.
- En försöksperiod omfattar två utbildningsomgångar och kombineras med systematisk uppföljning.
- Den långsiktiga ansvarsfördelningen mellan staten, huvudmännen och utbildningsanordnaren klargörs.

Förväntade effekter

- ökad likvärdighet genom att tillgången till kvalificerad skolledarutbildning blir mindre beroende av huvudmannens ekonomiska förutsättningar
- bredare deltagande från huvudmän med olika ekonomiska förutsättningar,
- jämnare geografisk representation och starkare nationella professionsnätverk,
- stärkt förmåga att leda systematiskt kvalitetsarbete, förändring och verksamhetsutveckling,
- bättre förutsättningar att omsätta nationella kultur-, utbildnings- och folkbildningspolitiska mål i lokal verksamhet, vilket stärker verksamheternas kvalitet och utvecklingsförmåga.

Koppling till Kulturskoleklivet

Regeringen har gett Statens kulturråd i uppdrag att se över hur Kulturskoleklivet kan utvecklas. Behovet av ledarskapskompetens bör prövas inom eller i anslutning till denna översyn. Eftersom den aktuella rektorsutbildningen också omfattar folkhögskolans skolledare behöver en modell samtidigt säkerställa att folkhögskolorna inkluderas på ändamålsenliga villkor.

Uppföljning

Uppföljningen bör minst omfatta antal sökande och deltagare, huvudmannatyp, geografisk spridning, återtagna eller nekade ansökningar samt deltagarnas och huvudmännens bedömning av utbildningens betydelse för ledarskap och verksamhetsutveckling. Resultatet bör ligga till grund för beslut om en permanent modell.

Undertecknare

Ulf Buskqvist, utbildningschef, Karlstads universitet

Olle Westberg, Rörelsefolkhögskolornas Intresseorganisation (RIO)

Annica Wallenborg Flynn, Offentligägda Folkhögskolors Intresseorganisation (OFI)

Torgny Sandgren, Sveriges Kulturskoleråd